

Viljandi Eesti Põllum. Seltsi

Põllumajanduse-, tööstuse- ja käsitöö

NÄITUS

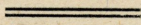
Viljandis, 22., 23. ja 24. septembril 1923 a.

Seltsi näituse platsil, Tallinna tän. Nr. 1

Kava ja määrused

Näituse osakonnad:

- I. Hobused.
- II. Veised.
- III. Sead, väike- ja sulgloomad.
- IV. Kalandus.
- V. Põllutöö.
- VI. Põllumajanduslised masinad ja põllutööriistad.
- VII. Aiandus ja mesindus.
- VIII. Metsandus.
- IX. Piimaasjandus.
- X. Põllumajandusline tööstus.
- XI. Kodu käsitöö ja tööstus.
- XII. Põllumajanduslised ehitused.
- XIII. Kirjandus, statistika, õpevahendid, põllumajandusline arvepidamine ja ühistegevus.
- XIV. Tervishoid ja rahvatoitmine.
- XV. Sport ja jaht.
- XVI. Tegeliku tööde võistlus.

Väljapanekute liigitus ja väljapanemise kord.

I osakond – hobused.

Näitusele võetakse vastu E. Tori Roadsteri, E. Ardenni ja E. Maahobuse suguraamatusse sissekantuid hobuseid järgmistes liikides:

A. Märad:

1. liik – Märad, vanaduse peale vaatamata.
2. liik – 4 a. ja vanemad, märgitud täkuga paaritud märad, omanikul peab ametlik paaritustunnistus ettenäidata olema.
3. liik – 4 a. ja vanemad varsaga märad. Omanikul peab ametlik varsatunnistus ettenäidata olema.
4. liik – märad vähemalt kahe otsekoheise järeltulijaga, kelle hulgas suguraamatusse võetuid olemas. Kaasas oleva järelsugu kohta peavad varsa ja suguraamatu tunnised ettenäidata olema. Järelsugu võib ka teiste isikute oma olla ja teistes liikides võistelda. Selles liigis antakse auhind ainult mära eest.

B. Täkid:

5. liik – Täkid, vanaduse peale vaatamata.
6. liik – Vanemad täkid, kes eelmisel aastal paaritanud mitte alla 30 mära, mis tõendatud peab olema vastava tõuseltsi poolt.
7. liik – Vanemad täkid, kelle paaritustest eelmisel aastal mitte alla 30 varsa sündinud, mis vastava tõuseltsi poolt tõendud peab olema.
8. liik – Vanemad täkid, vähemalt nelja suguraamatusse võetud järeltulijaga. Järelsugu võib ka teiste isikute oma olla ja teistes liikides võistelda. Selles liigis antakse auhind ainult täku eest.

Märkus: Näitusele võetakse veel päale selle vastu hobuseid, kes vastavad suguraamatusse võtmise nõuetele aga senini veel suguraamatusse ei ole võetud. Auhinda selle eest võib ainult siis saada kui vastava tõuseltsi esitaja leiab kõlblikuks suguraamatusse võtmiseks ja omanik sellega nõus on.

II osakond — veised.

§ 1. Näitusele võetakse vastu Eesti maakarja, Angleri ja Hollandi-Friisi tõugu veiseid, kes on vastavate tõuseltside tõuraamatutesse ülesvõetud ja vähemalt üks aasta kontrolli all olnud.

§ 2. Iga tõugu väljapandud veised jagatakse järgmistesse liikidesse ja hinnatakse üksikult:

1. liik — üksikud lehmad, kes vähemalt üks kord poeginud.
2. liik — üksikud pullid 1½–3 a. vanad.
3. liik — üksikud pullid üle 3 a. vanad.
4. liik — üksikud lehmad ainult toodangu või tasuvuse võistlemiseks.
5. liik — sugulehmad, vähemalt 2 otsekohese üle 2 aasta vana järeltulijaga. Järeltulijad võivad ka mitme omaniku omad olla.
6. liik — kogu: 1 pull üle 1½ a. vana ja 2–6 lehma. Väljapandud karjapidajate ehk pulliühisuste poolt.

Märkus: Selles liigis väljapanija peab lehma järgmises arvus välja panema:

Kui karjakasvataja majapidamises on:	Siis peab näitusel väljapandud olema:
alla 10 lehma	vähemalt 2 lehma
10–20	3
21–30	4
31–40	5
üle 40	6

Ühisused peavad välja panema vähemalt 6 lehma.

7. liik — kogu: 1 pull üle 3½ a. vana ja vähemalt 5 järeltulijat, kes aastased ja vanemad ja kellest vähemalt 1 pull peab olema. Selles liigis võivad ainult sarnased loomad väljapandud saada, kelle vanemad ka vastavasse tõuraamatutesse sisse on kantud.

I Märkus: Kogu eest antava rahalise autasu saab pullipidaja omale kogus esinenud järeltulijate omanikele antakse 10% pulli rahalisest auhinnast.

II Märkus: Kogus esinenud lehmad võivad ka peale selle üksikult võistelda, kuid peavad siis vastavas liigis ülesantud olema.

§ 3. Väljamaalt sissefoodud veised võivad võistelda ja auhinda saada ainult siis, kui nad kogudes (liik 6 ja 7) on väljapandud.

§ 4. Näitusele vastu ei võeta haigeid loomi, ehk neid, mis alla kuus kuud viimase omaniku pidada on olnud.

§ 5. Väljapandud loomad peavad olema suguloomadele vastavas rammus ning vanusele vastavalt arenenud

III osakond — sead, väike-, ja sulgloomad.

A. Sead.

§ 1. Sead esinevad 2 grupes: 1) sugusead ja 2) nuumsead.

I. Sugusead.

§ 2. Näitusel väljapandud sead grupeeritakse esiteks tõugude järele:

- 1) Puhastverd ja segaverd Yorkschiri tõugu sead;
- 2) Parandatud maasead;

Igas tõus jaotakse loomad järgmistesse liikidesse:

1. liik — noorsead 6—12 kuud vanad
2. liik — kuldid üle 12 „ „
3. liik — emised üle 12 „ „
4. liik — emis põrsastega.
5. liik — emis vähemalt 3 järeltulijaga üle 6 kuu vanad.
6. liik — kult vähemalt 3 järeltulijaga üle 6 kuu vanad.
7. liik — kogus, mis seisavad vähemalt 1 kuldist, 3 emisest, ja nende järeltulijatest vähemalt 6 kuud vanad, koos.

Märkus: Sead, mis üksikult esinevad, võivad ka kogus võistelda.

II. Nuumsead.

§ 3. Nuumsead esinevad 2 liigis:

1. liik — väljaveo (bacon) sead 5—8 kuuni, eluskaaluga 5—7 puudani.
2. liik — pekisead üle 10 puuda.

§ 4. Nuumsead — väljaveo (bacon) ja pekisead hinnatakse selle järel, kuivõrd nemad vastavad turunõuetele.

B. Lambad.

§ 1. Lambad grupeeritakse tõugude järele (kus juures pearõhku pannakse lihavilla tõugude pääle) ning iga tõug jaotakse järgmistesse liikidesse:

1. liik — uted üle 1 a. vanad.
2. liik — jäärad üle 1 a. vanad.
3. liik — kogu: 1 jäär ja vähemalt 2 utte üle aasta vanad.
4. liik — kogu: 1 jäär ja vähemalt 3 utte järeltulijatega üle 1 a. vanad.

§ 2. Vastu võetakse lambaid üksikult ja kogudes. Üle 4 a. vanu lambaid ei võeta vastu.

C. Kitsed.

§ 1. Kitsedest võetakse näitusele vastu ainult valgeid ja hallisid sarvituid piimakitsesid järgmistes liikides:

1. liik — kitsed üle 1 a. vanad.
2. liik — sikud üle 1 a. vanad.
3. liik — kogu: fiined ehk piimaandjad kitsed üle 2 a. vanad, järeltulijaga üle 1 a. vana.

§ 2. Kitsede hindamise juures võetakse arvesse andmeid piimasaagi üle.

D. Kodujänesed.

§ 1. Selle jaoskonda kuuluvad kodujänesed, nende saadused ja kodujänesete tarberiistad.

§ 2. Kodujänesed võetakse vastu paari viisi, kuid hinnatakse üksikult isad ja emad, kus juures nad tõugude järele 2 gruppi ja järgmistesse liikidesse jaotatakse:

a. Kodujänesed.

**I grupp — naha- ja lihajänesed (Belgia hiigla, Viinisini-
sed, hõbehallid, hermoliin, fulimustad.)**

1. liik — isa jänesed üle 1 a. vanad.
2. liik — ema jänesed üle 1 a. vanad.
3. liik — kodujänesete kogu: 1 isa ja vähemalt 3 ema ja neist vähemalt 5 järeltulijat, mitte alla 9 kuud vanad.

II grupp — villa jänesed (valge Angoor).

4. liik — isa jänesed üle 1 a. vanad.
5. liik — ema jänesed üle 1 a. vanad.
6. liik — kogu: 1 isa ja 3 ema ja neist vähemalt 5 järeltulijat.

b. Kodujänesete saadused.

7. liik — toored kodujänesete nahad.
8. liik — pargitud villaga ja villata nahad.
9. liik — kodujänesete vill, lõng ja koetud asjad.

d. Kodujänesete tarberiistad.

10. liik — kodujänesete kuurid ja puurid ühes muude tarberiistega.

§ 3. Näitusele lastakse ainult puhasverd kodujäneseid, mis üleval nimetud gruppidesse kuuluvad.

G. Koerad.

1. liik — karjakoerad: a) isased
b) emased.

2. liik — õuekoerad: a) isased,
b) emased.
3. liik — jahikoerad: a) isased,
b) emased.

Märkus: Mingisuguseid toa- ja ilukoeri näitusele vastu ei võeta.

§ 1. Karjakoerte kohta peab olema kohaliku isiku poolt funnistus, keda selts võib usaldada, milles koera karjahoidmise omadusi täpselt tõendakse.

§ 2. Jahikoerte hindamisel võetakse arvesse tõupuhust ja andmeid koera teenuste ja omaduste üle.

§ 3. Näitusele võetakse vastu ainult isaseid ja emaseid koeri mitte alla 9 kuud vanad.

§ 4. Koertel peab kindel kaelarihm ja keft ja tarviduse järele suukorv olema.

§ 5. Kurja koerte kohta tuleb ülesandmise lehes sellekohane märkus teha ja suukorv pähe panna.

E. Sulgloomad.

§ 1. Näitusele võetakse sulgloomi vastu ainult pesakondades.

(1 isane ja 2 emast looma) ja kogudes.

§ 2 Suguloomad asendakse näitusel 4 jaoskonda kuhu võetakse vastu ainult allnimetatud tõuge.

I. Kanad.

1) Munejad tõud: Italia, leghorn, minorka, Eesti maa-kana.

2) Lihakanad: Faveroll, mechelnid.

4) Vahepealsed tõud: (rasked munejad), viandot, orpington, Plimut-Rock, Langschan, Rodesland.

II. Pardid.

Dekingi, ruani, aylesburgi.

III. Aned.

Tuluusi, Pommerni, Emdeni, parandud maaaned.

IV. Kalkunid.

Prongs.

§ 3. Suguloomad võistlevad järgmistes liikides.

1. liik — pesakond, 1 isane, 2 emast, üle 1 a. vanad.

2. liik — kogu: 1 isa ja vähemalt 5 ema üle 1 a. vanad.

3. liik — kogu: 1 isa, 2 ema, kelledel kummagil vähemalt 5 otsekohest järeltulijat.

§ 6. Näitusele võetakse vastu kanad ja pardid, mis mitte üle 3 aasta vanad.

IV osakond — kalandus.

§ 1. Näitusel väljapanekud jagunevad järgmiselt jaoskondade ja liikide järele:

A. Kalapüügi abinõud.

1. liik — kalapüüdjate varustus.
2. liik — kalapüügi riistad.

B. Kalakasvatus.

3. liik — kalakasvatus.
4. liik — kalavette hoid.

C. Kalasaadused.

5. liik — saadused.
6. liik — Kalapüügi kõrvalsaadused.
7. liik — vähjad ja nendest valmistatud saadused.
8. liik — saadused muudest veeloomadest, veelindudest, hülgetest, saarmatest, pärlid jne.

D. Kalasaaduste valmistamiseks tarvilised ained ja töötamise abinõud.

9. liik — erilaadi soolad, maitseained ja nende segud.
10. liik — puust, plekist ja klaasist valmistatud nõud kalasaaduste sissetegemiseks ja alalhoidmiseks.
11. liik — kalasaaduste valmistamiseks tarvitatavad tööriistad masinad, noad, konservikarpide valmistamise ja kinni panemise masinad j. n. e.
12. liik — veovankrid, kastid ja muud nõud elusate, värskete, soolatud, suitsetud, konserveeritud, majoneeritud ja jäätatud kalade vedamiseks ja joonistused ja mudelid nendest.
13. liik — mudelid, joonistused ja pildid jäätamise, konserveerimise, soolamise sisseseadetest ja kala alalhoidmise kohtadest.

G. Kalapüüdjate majandusline olukord ja korraldused selle parandamiseks.

14. liik — kirjeldused, joonistused ja päevapildid kalapüüdja maaaladest, elumaja tüüpidest, telkidest, püügiriistade kuivatamise ja hoiukohtadest j. n. e.
15. liik — Ühistegevus: kalapüügi edendamiseks töötavad ühisused ja seltsid.

V osakond — põllutöö.

A. Põllumajandusline uurimistöö ja katseasjandus.

1. liik — katsejaamad ja katseasutused ja uurimistöode tagajärjed.
2. liik — seemne ja sordiparandus. Sordi võrdluskatsed külvi- viiside ja seemendamise kohta.
3. liik — seemne uurimised. Seemne kontroll. Seemne sordi kontroll.
4. liik — külvi korrad. Uute taimede aklimatiseerimine.
5. liik — maapinna ja mulla uurimised. Maaharimise ja väetuskatsed.
6. liik — katsed maaparanduse alal.

§ 1. Katsed peavad korraldatud olema Eesti Põllumajanduse kultuuri fõstmise otstarbel ja käsitama niisuguseid aineid ja abinõusid, millel üleüldine tähtsus, mida meil harilikuis oludes põllupidamistes läbiviia võimalik

§ 2. Katsed vaadatakse koha peal komisjoni ehk eriteadlaste poolt järele, kus juures katsetegija kõik tarvilised seletused peab andma.

§ 3. Katsed olgu võrdlevad, näitlikud, õpetlikud ja paralleelsed.

§ 4. Katsete vältus ja katseruutude suurus peavad vastama katsete otstarbele.

§ 5. Väljapanija peab garanteerima, et katsete väljapanekud ehk andmed tagajärgede kohta tõele vastavad.

§ 6. Väljapanijalt nõutakse:

- a) katsete saaduste proovid ja andmed tagajärgede kohta.
- b) täielikka teateid katse ruutude suuruse ja arvu ning selle kohta, kuidas põld haritud, koristatud ja kuidas väljapandud lõpulikud andmed saadud.
- c) teateleht täita.

Peale selle on soovitav välja panna:

- a) mahakülvatud seemne proov.
- b) mahakülvatud väetisainete proov.
- c) läbilõige maapinnast, kus katsed korraldatud.
- d) põlluharimise riistad, kui need harilikult tarvitatavatest lahku lähevad.

B. Seemne ja sordikasvatus.

1. liik — kõrsviljad.
2. „ — juurviljad.
3. „ — Kiutaimed.
4. „ — heinad.

C. Maaparandus.

1. liik — maakuivatustööd.
2. liik — maaniisutustööd.
3. liik — juurimise ja kivide kõrvaldamise tööd.
4. liik — maaparandusalal tarvitud materjaalid ja riistad.
5. liik — jõgede õkvendamise ja kanaalide kaevamise tööd.

§ 1. Võistlusest võivad osavõtta kõik maaparandajad, kelle tööd vastavad järgmistele nõuetele:

- 1) tööd läbi viidud vähemalt 1 tiinulisel maaalal.
- 2) tööd tehtakse kindla kava järele.
- 3) tööd on majanduslikult kasulikud.

§ 2. Iga maaparandaja, kes soovib võistlusest osavõtta, peab näituse juhatusele teatama:

- 1) kui suur võistleja kultiveeritud maaala.
- 2) " " " üleüldine
- 3) millal algas maaparanduse töid ja kui palju teeb keskmiselt iga aasta.
- 4) kelle poolt valmistatud eelplaan.
- 5) missugune melioratsiooni viis (toru, latt lahtised kraavid j.n.e.).
- 6) maaharimise viisi ja külvikorra kirjeldus.
- 7) kulude kirjeldus.
- 8) tulude kirjeldus.
- 9) kas võistleja on enamalt näitustel esinenud ja missuguste tagajärgedega.

§ 3. Auhinna saamiseks peab näituse platsile väljapantud olema:

- 1) maaparanduse tööde kavad ja plaanid.
- 2) paranduse alla kuuluva maapinna läbilõige ehk mulla proovid.
- 3) parandud maaalal kasvatud saadused.
- 4) ülevaade kuludest ja tuludest.

D. Taimekaitse.

I. Kahjulikud putukad ja loomad.

1. liik — kahjulike putukate ja loomade kogud.
 2. liik — võitlusabinõud: a) pritsid, b) tolmutajad, c) gaasitamise aparaadid, d) hävitamisained j.n.e.
 3. liik — kirjandus, tabelid, ülesvõtted j.n.e.
 4. liik — entomoloogia katsejaama puutuv sisseseade.
 5. liik — katsed kahjulike putukate ja loomade hävitamiseks.
- liik — entomoloogiline statistika.

II. Seenhaigused.

1. liik — seenhaiguste kogud.
7. liik — võitlusabinõud: a) priitsid, b) tolmutajad, c) priitsimise aparaadid, d) hävitamisained j.n.e.
8. liik — kirjandus, tabelid, ülesvõtted j.n.e.
9. liik — seenhaiguste katsejaamu puufuv sisseseade.
10. liik — katsed seenhaiguste hävitamises.
11. liik — seenhaigusline statistika.

III. Umbrohud.

12. liik — umbrohtude ja nende seemnete kogud.
13. liik — Võitlusabinõud.
14. liik — kirjandus, tabelid, ülesvõtted j.n.e.
15. liik — katsejaama sisseseade.
16. liik — statistiline materjal.

G. Arstirohu taimed.

I. Kultuur arstirohu taimed.

1. liik — taimede ja seemnete kogud.
2. liik — saadused.
3. liik — katsed arstirohu taimede kasvatamises.

II. Metsikult kasvavad arstirohu taimed.

4. liik — taimede ja seemnete kogud.
5. liik — saadused.

III. Ümbertöötamise abinõud.

VI osakond — põllumajanduslised masinad ja põllutöö riistad.

1. liik — maaharimise riistad.
2. liik — heinamaa harimise riistad.
3. liik — külvimasinad.
4. liik — taimekaitse riistad ja masinad.
5. liik — koristamise masinad.
6. liik — peksu masinad.
7. liik — vilja puhastamise ja sorteerimise masinad.
8. liik — heina- ja õlepressid.
9. liik — kuivatamise masinad ja sisseseaded.
10. liik — aiatöö masinad ja riistad.
11. liik — aia- ja puuvilja ümbertöötamise masinad.
12. liik — kiutaimede ümbertöötamise masinad.
13. liik — masinad ja riistad karjatalituses.
14. liik — piimatalituse masinad, riistad ja sisseseaded.

15. liik — veo- ja sõiduriistad, vankrid, reed, traktorid, autod j. n. e.
16. liik — Üldmajapidamise riistad, kaalud, pumbad, pritsid jne.
17. liik — jahvatamise masinad ja riistad.
18. liik — aurumasinad ja auru turbiinid.
19. liik — plahvatus mootorid.
20. liik — vesiturbiinid.
21. liik — tuulemootorid.
22. liik — elektri mootorid põllumajanduslikeks otstarbeks.
23. liik — turbafoöstus masinad ja riistad.
24. liik — masinad metsaasjanduses.
25. liik — tulekindla hoonete ehitusmaterjali valmistamise masinad.
26. liik — färklistööstuse masinad.
27. liik — piirituse tööstuse masinad.
28. liik — õlletööstuse masinad.
29. liik — taimõli tööstuse masinad.
30. liik — rasvaainete ümbertöötamise masinad.

§ 1. Masinate väljapanijad on kohustet ülesandmise juures iga masina kohta näituse juhatus poolt kokkuseatud küsimuse lehe täpisealt täitma.

Märkus I: Kui mõne küsimuse peale ei vastata, siis peavad motiivid ette toodud olema, mis pärast vastamine võimata oli.

Märkus II: On soovitatav, et masina väljapanija ka masina täieliku kirjelduse, pildistuse ja klischee näituse juhatusel saadaks.

§ 2. Masinad paigutatakse näituse platsil võimalikult ühte kohta kavas toodud liikide järjekorras.

Märkus: Iga firma võib oma paviljonis teise eksemplaari masinat väljapanna.

VII osakond — aiandus ja mesindus.

A. Aiandus.

1. Puuviljad:

a. Vabas maas kasvatatud puuviljad.

1. liik — õunad ja pirnid.

1—3 sordini vähemalt 20 õuna igast sordist
1—10 „ „ 15 „ „ „
üle 10 „ „ 10 „ „ „
2. liik — kivisüdamelised (ploomid ja kirsid).

1—3 sordini vähemalt 50 tükki igast sordist
üle 3 „ „ 25 „ „ „
3. liik — aiamarjad (likerberid, sõstrad, vaarakad, maasikad, põldmarjad jne. Vähemalt 1 kg. (ehk 2¹/₃ naela) igast sordist.

b. Klaasmajades kasvatatud puuviljad.

4. liik — viinamarjad: Vähemalt 5 kobarat igast väljapandud sordist.
5. liik — persikud (virsikud). Vähemalt 10 tükki igast väljapandud sordist.
6. liik — aprikosid. Vähemalt 20 tükki igast sordist.

II. Keeduviljad.

7. liik — kapsad (lille ja roosikapsad). Vähemalt 10 taime igast sordist.

Märkus: Kõik roosikapsad ja vähemalt $\frac{1}{3}$ pea- ja lillekapsaid tulevad juurtega väljapanna.

8. liik — juureviljad: kaalikad, porgandid, sigurid jne. Vähemalt 10 tükki igast sordist, kusjuures $\frac{1}{4}$ osa peab olema juurte ja päälsetega.

9. liik — kaunviljad. Vähemalt 5 vart igast sordist.

Märkus: Ühes vartega peab ka kaunasid vähemalt 2 $\frac{1}{2}$ n. väljapandama.

10. liik — kurgid. Vähemalt 10 tükki igast sordist.
11. liik — kõrvitsad, meloonid. Kõrvitsast vähemalt 1 pea, meloonidest vähemalt 3 pead igast sordist
12. liik — tomaadid. Väljapanna terved taimed viljaga ehk 10 tükki väljapandud sordist.

Märkus: Ülesandmise juures peab ülesandma, kas tomaadid on kasvatatud klaasmajas või vabas maas.

13. liik — sibulad. Vähemalt 10 tk. igast sordist. Sibulate kohta peab ülesantud olema, kas nad sibulast või seemnest on kasvatatud.

14. liik — salatid. Vähemalt 5 exemplari igast sordist.

Märkus: II. jaoskonnas väljapandud eksponaatide kohta peab olema ülesantud, kas nad lavades või lahtises mullas on kasvatatud.

III. Üksikud noorviljapuud, ilupuud ja ilupõõsad.

15. liik — üksikud noorpuud:

a) õunapuud — igast väljapandud sordist olgu vähemalt 5 puud, väljaarvatud vormpuud, mida ka üksikud eksemplaare väljapanna võib.

b) pirni, ploomi ja kirsipuud ja marjapõõsad, välja panekute kogumäär seesama, mis eelmises liigis.

16. liik — potfides kasvatatud viljapuud (õunad, pirnid, ploomid, kirsipuud ning marjapõõsad. Igast liigist vähemalt 3 eksemplaari väljapandud potiviljapuudel peab järgmine arv viljasi küljes olema:

õunad	vähemalt	10	vilja.
pirnid	„	10	„
ploomid	„	20	„
kirsid	„	40	„

Märkus: Selles liigis saadud auhindadega rahalist tasu ühes ei anta.

IV. Ilutaimed.

17. liik — üksikud ilupuud.
18. liik — ilupõõsad.
19. liik — lahtises maas kasvatatud suvi lilled. Vähemalt 5 tükki igast sordist.
20. liik — lahtises maas kasvatatud mitmesugused ilutaimed. (5 taime igast sordist).
21. liik — klaasmajades kasvatatud potitaimed kogu viisi.
22. liik — lille klumbid.
23. liik — soemaja taimed ja õitsevad lilled. Väljapandavaid taimi peab olema vähemalt 5 tükki. Haruldasi eksemplaare võib üksikult väljapanna.
24. liik — külmaja taimed: a) lehttaimedest üksikud ehk kogud, b) õitsevatest taimedest vähemalt 5 tükki igast liigist.
25. liik — sidumise tööd — elavast ja kuivatatud materjalist, lõigatud lilled j. m. — üksikult ehk koguviisi.

§ 1. Igale väljapanekule (nagu puuvili, köögivili, ilutaimed jne., peab olema juurdelisatud liigi ja sordi nimetus.

Märkus I: On soovitatav iga viljapuu ja keeduvilja sordi bioloogiliste iseläalduste lühike kirjeldus — viljarikus, õitsemise ja valmimise aeg jne.

Märkus II: On soovitatav, et pomoloogilised kogud oleks vastava klassifikatsiooni järele välja pandud.

B. Mesindus.

I. Mesilaste tooted.

1. liik — vurrmesi.
2. liik — kärjemesi.
3. liik — vaha.
4. liik — kunstkärjed.

II. Mesilaste kasvatuse abinõud.

5. liik — mesipuude paviljon, väikesel kujul.
6. „ — raamipuud.
7. „ — mesivurrid, vahavalmistamise mudelid, kindlad kaitsevõrgud jne.
8. liik — kuivatatud õietolm ja meetaimede kogud, varustatud pealkirjadega.
9. liik — Teaduslised kollektsioonid, kirjandus, joonistused jns.

III. Mesilad.

10. liik — mesilaste pered õlgтарudes.
11. „ — „ „ raamтарudes.
12. „ — ema kasvatuse тарud mesilastega.
13. liik — kogu mesilased ja mesilaste tõud.
14. „ — katsed mesilaste pidamise alal.

Märkus: Mesila saadusi peab väljapanema vähemalt 5 n.

VIII osakond — metsandus.

1. Metsa kasvatuse, harimine ja hoid.
2. Metsavaenlaste, haiguste ja põlemise vastu võitlemine.
3. Metsasaadused ja nende kasutamine, ümbertöötamine, abinõud selleks.
4. Metsa majapidamise toodang.
5. Metsa karjamaad.
6. Kirjandus, statistika, ülesvõtted jne.

IX osakond — piimaasjandus.

A. Piimasaadused.

1. liik — või: a) eksport või, b) Pariisi või, d) toore koore või, c) koduselt valmistatud või.
2. liik — juust: a) Emmenthali juust, b) Edameri juust täispiimast, värvitud, põitesse mähitud ehk parafineeritud, c) backsteini juust täispiimast, d) kõiksugu teised juustud täispiimast, e) lahjapiima juustud pool ehk täitsa kooritud piimast, f) koduselt valmistatud juustud, h) kohupiimast valmistatud juustud.
3. liik — muud piima saadused: a) koor, piim steriliseeritud, kondenseeritud, homogeniseeritud, b) presskoor, kohupiim, kefiir, petipiim ja muud hapendamise abil saadud piima tooted, c) kasein happega ja laabiga valmistatud piima pulber jne.

§ 1. Piimasaadusi tuleb vähemalt järgmisel määral väljapanna: a) Pariisi või 20 naelalistes tükkides kokku 20 naela, b) exportvõi 1 tünn — (112 Inglis naela — 124 Vene naela, kahanemise jaoks olgu $\frac{1}{2}$ ehk 1 nael) c) kodu või 10 naela, d) Emmenthali juust 1 rafas, e) vähemat juustu — 20 naela, f) presskoor — 1 tünn, g) kasein — 20 naela.

Märkus: Juustud ei tohi puuritud olla.

§ 2. Piimasaaduste väljapanekute juurde tuleb näituse juhataja poolt kokkuseatud küsimus lehel saaduste valmistamise kohta andmed anda.

Märkus: Piimasaadused antakse toimkonnale ära teatud numbril, kuna väljapanekute nime ja aadressi teatud sama numbril näituse toimkonnale kinnises ümbrikus ära antakse. Ümbrik avatakse alles peale väljapaneku auhindamist.

§ 3. Meiereides ja koduselt valmistatud saadused võistlevad kumbki oma kategoorias iseseisvalt endi vahel.

X osakond — põllumajandusline fööstus.

A. Lihaasjandus ja lihasaadused.

1. liik — vorstid.
2. liik — singid ja suitsetatud liha.
3. liik — liha konservid.
4. liik — soolatud liha.
5. liik — sulatud rasy.
6. liik — muud liha produktid.

§ 1. Liha saadusi pannakse välja vähemalt 5 klg.

§ 2. Lihasaaduste väljapanijad peavad liha ümber-
töötamise ja lihasaaduste valmistamise kohta täieliku kirjel-
duse näituse juhatusele ettepanema.

B. Linnukasvatuse saadused.

1. liik — suled ja udusuled.
2. liik — värsked munad ja tapetud linnud pakkkastides.
3. liik — konserveeritud munad ja linnu liha konservid.

§ 3. Suled ja udusuled peavad eraldi klaasnõudes
olema ning iga kodulinnu suled eraldi.

§ 4. Sulgi peab vähemalt 1 $\frac{1}{2}$ naela ühest sordist välja-
panema.

§ 5. Igal väljapanekul nimetus ja kaal.

C. Naha ümbertöötamine.

1. liik — hobuste ja veiste pargitud nahad.
2. liik — pargitud lamba nahad.
3. liik — nahast valmistatud asjad.

§ 6. Näitusel lubatakse väljapanna ainult Eestimaal ja
Eestimaal saadustest valmistet nahku ja muid nahast asju.

D. Villa ja kiudaimede ümbertöötamine.

I. Vill ja tema saadused.

1. liik — pesemata vill.
2. liik — pestud vill.
3. liik — lõng.
4. liik — villast tehtud asjad.

II. Kiudaimede saadused.

a) talu töö, mille all tuleb mõista põllumajapidamises
tegevate isikute valmistet väljapanekuid.

b) tehastöö, vabrikute j.n.e. väljapanetud, ning igas osas
võisflevad väljapanekud järgmistes liikides:

1. liik — linad.

2. liik — takud.
3. liik — kanep.
4. liik — kiuainetest valmistet asjad.

E. Taimeõli tööstus.

1. liik — õli.
2. liik — õlikoogid.

§ 7. Näitusele võetakse vastu ainult Eestimaal ja Eestimaa ainetest valmistatud väljapanekuid.

G. Jahvatustööstus.

1. liik — lihtne jahu.
2. liik — püüli jahu.
3. liik — tangud.

§ 8. Näitusele võetakse ainult Eestimaal ja Eestimaa viljast valmistatud väljapanekuid:

F. Õlletööstus.

1. liik — must õlu.
2. liik — valge õlu.

H. Mugul- ja juurvilja saadused ning aia- ja keeduvilja konservid.

1. liik — moosid ja mahlad.
2. liik — konservid, keedised j.n.e.
3. liik — kuivatud keedu- ehk puuvili.
4. liik — kartulihelbed ja jahu.
5. liik — joogid.

§ 9. Puu- ja keeduvilja ümbertöötatud produkte pannakse välja vähemalt 2 klg. (ehk 5 naela).

§ 10. Puu- ja keeduvilja saaduste väljapanekute üle peab väljapanija näituse juhatusele täieliku nende valmistamise aja ja kirjelduse sisse andma.

I. Piirituse tööstus.

1. liik — piiritus.
2. liik — viinad, napsid, liköörid j.n.e.

K. Talu käsitöö.

1. liik — taludes ja talurahva poolt valmistatud käsitööd, mis põllumajandusega otsekohelemas ühenduses.

XI osakond — kodu käsitöö ja tööstus.

1. liik — kodune ketrus, värvimise ja kudumise tööd.
2. liik — varrasfega kudumise, heegeldamise ja sõlmimise tööd jne.

3. liik — kirjamise ehk väljaõblemise tööd.
4. „ — muistne nais käsitöö.
5. „ — nais rätsepatöö.
6. „ — mees rätsepatöö.
7. „ — kübara ja kunstlillede valmistamine.
8. „ — kavandid, mustrid ja joonistused.
9. „ — puu- ja punumisetööd: puusepa, püftsepa, treiali, korvipunumine, nõoritegemise j. m. tööd, reed, vankrid, saanid.
10. „ — nahatööd: parksepa, sadulsepa, kingsepa, harjasepa tööd jne.
11. „ — rauatööd: sepa, lukusepa, katalsepa, viilisepa j. m. tööd.
12. liik — savitööd: liuad, kausid, kruusid, vaasid, ahjud, pliidid, telliskivid, katusekivid, põllutorud jne.
13. liik — tsementtööd: torud, astmed, katusekivid, kaevurakked j. m.
14. liik — turba tööstus: turbad, turbalõikamise ja peenendamise riistad, kuivatuse abinõud.
15. liik — mehanikatööd: kellad, elektrikellad, õmblusmasinad, jalgrattad, elektrimasinad jne.
16. liik — trüki- ja päevapildi tööstus: päevapildid, raamatufrükk, puulõike-, tulejoonistuse-, raamatukoitmise ja muud tööd.
17. liik — muusika riistad: klaverid, pianinod, orelid, viiulid, puhumise riistad jne.
18. liik — luu ja sarve tööd.
19. liik — tööstuse viisid ja abinõud: riistad, eeskirjad, joonistused ja mudelid.
20. liik — tehnika saadused: rattamääred, nahamääred, vabrikuseep, küünlad, värvid, tõrv, kodukeedetud seep jne.

Märkus: Ülesandmise juures tuleb tähendada, kas väljapandav asi käsi- ehk vabriku tööstusest on.

XII osakond — põllumajanduslised hooned ja ehitused.

- 1 liik — talu- ja elumajad.
2. liik — karjalaudad.
3. „ — hobuste tallid.
4. liik — sealaudad.
5. liik — lambalaudad.
6. liik — kodulindude majad.
7. liik — sõnniku hoiuruumid.
8. liik — kõrsvilja hoiuruumid.
9. liik — viljapeksu ruumid.

10. liik — teravilja hoiuruumid ja kuivatissiseseadad.
11. liik — juurevilja hoiuruumid.
12. liik — karjasaaduste hoiu ja ümbertöötamise ruumid.
13. liik — piimatalituste meiereid ja juustu kojad ühes sisse-
seadefega.
14. liik — muud hooned.

§ 1. Võistleja peab näituse juhatasele teatama:

- 1) mis liiki kuulub ehitus;
- 2) ehituse suurus;
- 3) ehituse vanadus;
- 4) ehituse materjaal (seinad, põrand, katus jne.);
- 5) ehituse sisseseade kirjeldus;
- 6) kes valmistas ehitusplaanid;
- 7) ehituse hind;
- 8) muud teated ehituse kohta (valgustus, õhuvahetus jne.)

§ 2. Võistlejad peavad näituseplatsile väljapanema:

- 1) ehituse plaanid;
- 2) sisseseadete ja õhuvahetuse jne. kirjeldus ja võimalust mööda tarvilised mudelid.
- 3) kirjeldus ehitus, remondi ja muude kulude kohta.

XIII osakond — kirjandus, õpevahendid, statistika, põllumajandusline arvepidamine ja ühistegevus, ning kunst.

A. Kirjandus ja õpevahendid.

1. liik — põhi uurimised ja teaduslik põllumajanduse ja tööstuse kirjandus.
2. liik — õperaamatud ja kooliõpilase tarbed.
3. „ — lendlehed.
4. „ — pildid ja joonistused.
5. „ — diagrammid ja plakaadid.
6. „ — mudelid ja proovid.
7. „ — teaduslikud aparaadid.

B. Statistika.

I. Üleüldine osa.

1. liik — meteoroloogia.
2. „ — territoorium ja rahvus.
3. „ — maaomandus ja kasutamine.
4. „ — põllumajanduslised vahendid.
 - a) maa ja mullad;
 - b) hooned;

- c) eluta inventaar ;
- d) töö loomad.
- 5. liie — põlluharimine ;
 - a) põlluharimise viisid ;
 - b) külvikorrad ;
 - c) haritavad kultuurid ;
 - d) põlluharimise, vilja külvamise ja koristamise tehnika ;
 - e) viljade saagid jne.
- 6. liik — heinaasjandus ja heina kasvatus.
- 7. „ — aiandus.
- 8. „ — mesindus.
- 9. „ — loomakasvatus ja pidamine !
 - a) loomade arv liigi ja tõu järele ;
 - b) lüpsilehmade pidamise tehnika ;
 - c) noorkari ja tema vahekord lüpsilehmadele ;
 - d) hobuste kasvatamine ja pidamine ;
 - e) lammaste kasvatamine ja pidamine ;
 - f) sigade kasvatamine ja pidamine ;
 - g) väikeloomade ja lindude pidamine.
- 10. liik — metsaasjandus.
Tabelite, diagrammide, kartogrammide ja teistel näiteviisidel käsitatud arvustik :
 - a) riigi, eraisikute ja ühisuste metsad ;
 - b) metsade tüübid ;
 - c) metsamajapidamiste toodang ;
 - d) era- ja riigimetsade tulud ja kulud ehk bydget ;
 - e) metsamaterjaalide rahvamajandusline kasutamine ;
 - f) metsa eksport, metsamaterjaalide hinnad ;
 - g) metsa transport ja selle kulud ;
 - h) metsa põlemine ;
 - i) metsa karjamaad ;
 - k) metsahaiguste ja kahjurite statistika.
- 11. liik — kalaasjandus.
- 12. „ — põllumajandusline tööstus.
- 13. „ — põllumajandusline kaubavahetus ;
- 14. „ — põllutööliste arv ja olukord.
- 15. „ — majapidamiste organisatsioon ja tasuvus.

II. Ühiskondline agronoomia.

- 16. liik — agronoomiline korraldus ja abiandmine ;
- 17. „ — põllumajanduslised seltsid.
- 18. „ — põllumajanduslised ühistegelised ühised ja nende kesk organisatsioonid.
- 19. liik — põllumajandusline krediit.
- 20. liik — põllumajanduslised õnnetused ja kinnitamine.

21. liik — põllumajandusline katseasjandus.
22. „ — agronoomilise haridusega isikute statistika.

III. Põllumajandusliste teaduste laialilaotamine.

23. liik — põllutöö koolid.
24. „ — põllumajandusline haridus väljaspool kooli :
 - a) põllumajanduslised kursused ;
 - b) põllumajandusline kirjandus ;
 - c) põllumajanduslise kirjanduse ja arveraamatu statistika.

IV. Põllumajandusline poliitika.

25. liik — maareform, mõisate planeerimine.
26. „ — majandustegevus, planeeritud maade väljaandmine, maahindamine ja maksud.
27. liik — tollid ja tariifid.

C. Põllumajandusline arvepidamine.

1. liik — arveraamatute ja aruannete vormid.
2. „ — eriarvepidamine ja eriharude kalkulatsioonid.
3. „ — peetud talu arveraamatud ja aruanded.

D. Ühistegevus.

I. Ettevõtted.

1. liik — ühismüügi korraldused.
 1. Ühispimatalitused,
 2. Kartuli ühisused,
 3. Linaühisused,
 4. Munamüügi ühisused.
2. liik — ühiskasutamise ühisused :
 1. Masinatarvitajate ühisused,
 2. Pullipidamise ühisused,
 3. Sugutäku pidamise ühisused,
 4. Kontroll-ühisused.
3. liik — ühisostu korraldused :
 1. Majandusühisused,
 2. Põllumeeste tarvitajate ühisused.
4. liik — ühiskrediidi korraldused :
 1. Ühispannad,
 2. Krediit ühisused,

II. Ühistegevust edendav töö.

5. liik — normaal põhikirjad.
6. „ — ühisuste arveraamatute ja aruannete vormid,
7. „ — ühisuste bydgetid,
8. „ — ühisuste ehituste plaanid ühes eelarvetega jne.

E. Kunst.

1. liik — kunstmaalid ja joonistused.
2. „ — kujuraidmise ja nikerduse tööd.

XIV osakond — rahva tervishoid ja toitmine.

A) Tervishoid.

1. liik — joogivee kaevud.
2. „ — musta vee eemale toimetamine.
3. „ — kehapuhastamise abinõud.
4. „ — keha katted.
5. „ — hakkajad haigused.
6. „ — alkohooli mõju tervishoiu peale.
7. „ — tervishoidline seisukord arvustiku ülevaadetes jne.

B. Toitmine

8. liik — toidu ained ja toidu ollused.
9. „ — joogid:
 - a) Puuvilja- ja marjajoogid, veinid, limonad, kaljad, kvassid jne.
 - b) muud joogid, the, kohvi, kakao, schokolad jne.
10. liik — kuivatud puu- ja aiavili: õunad, ploomid, marjad jne.
11. „ — keedised: õuna- ja marja-sahvtid, keedetud marjad jne.
12. „ — seened ja metsmarjad.
13. „ — muud toiduained.
14. „ — toiduainete hoidmine ja toitute valmistamine: kirjeldused, seletused, näitlikud õpetused jne.

XV osakond sport ja jaht.

1. liik — spordi ja jahi riistad ning abinõud.
2. „ — jahi saadused jne.
3. „ — jahi loomad, nende hävitamine ja kaitse.
4. „ — spordi ja jahi tähtsust selgitav kirjandus, statistika, pildid jne.

XVI osakond — tegeliku tööde võistlus.

1. liik — lüpsmine.
 2. „ — kündmine.
 3. „ — kraavikaevamine.
 4. liik — hobuste rautamine.
 5. „ — „ puhastamine.
 6. „ — vedamine.
-

Näitusele ülesandmisi võtavad vastu:

Viljandis: Põllum. Seltsi asjaajaja, Põllum. Seltsi majas ; Põllum. Seltsi Kaub. Osakond ; Viljandi Ühispank ; Maa-konnaavalitsuse Põllut. Osakonna juhataja hra F. Kool ; Põllumajanduse inspektor hra P. Kallit ; taimekasvatuse instruktor hra J. Martinson ; Karjakasvatuse instruktor hra Mikalai ; E. Tori Roadsteri Hobusekasvatuse Seltsi asjaajaja hra J. Soosaar, Viljandi mõisas.

Kaarlis: hra J. Lensin, Kuningal.

Õisus: mõisakirjutaja hra V. Vaga.

Holstres: vallasekr. hra Laks.

Tuhalaanes: apteeker hra Virumann.

Puiatus: vallasekr. hra Jürgenson.

Vana-Tänasilmas: hra A. Alver.

Võisikus: vallasekr. hra Nurmberg ja hra J. Koort Koordil.

S.-Kõpus: P. S. Kaub. Osakonna kauplus.

Tarvastus: rohukaupluses hra Rekkand ja vallasekr. hra Saar.

Kärstnas: vallasekr. hra M. Kull.

Vastemõisas: Kaubat. Ühisus.

Suure-Jaanis: hra A. Mutli raamatukauplus ja Majanduse Ühisus.

Olustveres: Põllutöökooli juhataja hra Tults.

Võhmas: Ühispiimatalitus ja Majanduse Ühisus.

Kabalas: vallasekr. hra Puskar.

Pilistveres: Laenu- ja Hoiu-Ühisus.

Oiul: Ühispiimatalitus.

Kõos: J. Anvelt, Annil.

Põltsamaal: hra G. Dorga, Vana-Põltsamaa mõisa täkujaama juhataja ja hra J. Vasara raamatukauplus.

Leebikus: hra J. Hendrikson.

Helmes: Põllutöökooli mõisa valitseja hra Rondik.

Tõrvas: Helme Põllumeeste Selts.

Pukas: apteek.

Hallistes: Pukk ja Co. kauplus.

Abjas: Majanduse Ühisus, Paluojaal ja hra Männik, mõisa.

Jäärjas: pr. E. Leesment.

Pollis: Põllutöökooli juhataja ja kooli mõisa valitseja.

Vana-Karistes: neiu M. Sapas, Liplapil.

Mõisakülas: Majanduse Ühisuse kauplus.

Karksi-Nuias: Majanduse Ühisuse kauplus.

Kilingi-Nõmmes: Laenu- ja Hoiu-Ühisus.

Vana-Vändras: Majanduse Ühisuse kauplus.

Uue-Vändras: Kaubatarvitajate Ühis. kaupl., Suurejõel.

Toris: Hobusekasvatuse juhataja.

Pärnus: Maakonnavalitsuses, Põllumajanduse inspektor hra Laas ja Põllutööosakonna juhataja arg. hra Land.

Valgas: Maakonnavalitsuse Põllutööosakond.

Tallinnas: Põhja E. Põllumeeste Keskselts ja Tallinna E. Põllumeeste Selts.

Tartus: Tartu E. Põllumeeste Selts ja Anglerite Kasvatajate Selts, Looftuse tän. Nr. 2^a

Paide maakonnas: Roosna-Allikul, E. Tori Roadsteri Hobusekasvatuse Seltsi osakond.

Allikul: Jaamaülem.

Üleüldised määrused.

I. Üleüldised teated näitusest.

§ 1. Näitus peetakse Seltsi näituse platsil, Viljandis ja on vaatajatele avatud laup., 22. sept. kella 10 hom. kuni kella 6 õhtul, pühap., 23. sept. kella 9 hom. kuni kella 6 õhtul ja esmasp., 24. sept. kella 9 hom. kuni kella 6 õhtul. Näituse pidulik avamine on laup., 22. sept. kell 12 päeval. Näitus lõpeb esmap. kell 4 p. l.

§ 2. Näitusele toodavad loomad ja asjad tulevad üles anda kuni 7. septembrini, sellekohastel ülesandmise lehtedel. Hiljem ülesantud loomad ja asjad võivad näituse nimekirjast välja ja auhinnast ilma jääda.

Märkus: Kirjalikud ülesandmised adresseerida Viljandi Eesti Põllumeeste Selts, Viljandis, Tallinna tän. Nr. 1.

§ 3. Näitusele toodavate loomade ja asjade vastuvõtmine on 21. sept. kella 8 hom. kuni kella 6 õhtul, mis ajaks kõik kohal peavad olema. Asju võetakse ka varem vastu.

§ 4. Loomade ja asjade näitusele vastuvõtmise juures antakse kviitung, mille järele pärast näituse lõppu need omanikule jälle kätte antakse.

Märkus: Näitusele toodavate loomade ja asjade väärtus peab vastuvõtmise juures lõpulikult üles antama ja ei või näituse ajal kõrgendada saada.

II. Pääsetähed ja platsirahad.

§ 5. Näituse pääsetähtede hinnad on laup. 50 mrk., pühap. 25 mrk. ja esmap. 50 mk.; nimeline pääsetäht kogu aja peale 150 mrk. Lastele kuni 13 aastani $\frac{1}{2}$ hinda, vanematega ligi olevad lapsed kuni 5 aastani hinnata.

Märkus I: Priipääsetähe terve näituse aja peale saavad loomade talitajad ja asjade näitajad, kui väljapandud asi üle 10.000 mk. väärt on; kelle väljapandud asi aga alla 10.000 mk. väärt on, nendele antakse priipääsetäht ainult viimase näituse päeva peale. Priipääsetähe edasiandmine on keelatud.

Märkus II: Kooliõpilased, kes kooliõpetajate saatel näitust vaatamas käivad, maksavad pääsetähtede eest laupäeval ja esmasp. 10 mrk.

§ 6. Näitusele toodud asjade ja loomade eest võetakse järgmisel viisil platsiraha:

1) Hobuse eest tallis latril pealt	Mk. 100.—
2) Veiste eest kuuri all	" 50.—
3) Latriruumi eest, kui seal üks ehk mitu väiksemat looma sees on, kuuri all	" 40.—
4) Veikelooma puuri eest	" 25.—
5) Põllutööriistade, masinate, käsi- ja vabrikutööde eest:	
I. Kui asi ehk asjade kogu 5 ruutjalga ehk vähem ruumi tarvitab, numbri pealt:	
a) kuuri all	" 25.—
b) lahtisel platsil	" 10.—
II. Kui asi ehk asjade kogu enam kui 5 ruutjalga ruumi tarvitab, iga ruutjala pealt:	
a) kuuri all	" 5.—
b) lahtisel platsil	" 3.—
6) Tooreste põllu, aia, ning maaparandustööde eest ruutjala pealt:	
a) kuuri all	" 2.—
b) lahtisel platsil	" 1.—
7) Deenemate käsitöö, toiduainete, ning loomapidamise saaduste jne. eest:	
I. Kui asi ehk asjadekogu enam kui 1 ruutjalga ruumi tarvitab, iga ruutjala päält:	
näituse hoones	" 10.—
II. Kui asi ehk asjade kogu ühe ruutjala ehk vähem ruumi tarvitab, iga numbri päält:	
näituse hoones	" 25.—

Täheendus: Töötavate rehepeksu masinate eest ei võeta mitte üle 500 marga.

- 8) Vabriku tööde eest näituse hoones ruutjala päält Mrk. 20.—
Märkus: Mõnesuguste väljapanekute eest võib näitustoimekind seisu-
raha alandada ehk sootu maha jätta.

III. Loomade ja asjade näitusele väljapanemine.

§ 7. Näitusele toodavate suuremate asjade ülespanemine ja selleks tarvilikud eeltööd peavad näituse toimekonna juhatusel mooda väljapanekute eneste kulu ja tööjõuga aegsaste korda saadetama. Asju ja loomi, mis näitusele ei kõlba, võib näituse toimekind vastuvõtmata jätta ja igal ajal näituselt ära saata.

Märkus I: Igaüksikule asjale pannakse sedel külgi, mille peale on tähendatud: 1) asja nimi, 2) väärtus, kui müüdav — müügihind, 3) välja-
panija nimi ja elukoht.

Märkus II: Väljaveo- või ja muud müügi tarvis valmistavad saadused palutakse tarvilikul viisil sissepakitult näitusele tuua, nii nagu nad müügile saadetakse.

§ 8. Näitusele toodavatele loomadele ja asjadele tuleb osakonna juhataja poolt heaks kiidetud lühike kirjeldus ehk seletus juure lisada, et vaatajatel võimalik oleks väljapanud asju lähemalt tundma õppida, nagu:

- a) põllu- ja aiatöö saadustel teated maa iseloomu, väetamise ja harimise viisi kohta, maaproovid;
- b) loomadele — teated vanaduse, tõu, esivanemate ja järeltulijate kohta, tarvitatud toidumäärad, kulu- ja tuluarved; lehmadele peale selle veel — proovilüpsi tabelid, aastased piimaanni ja rasvaprosendi määrad;
- c) käsitöödele — joonistused, mudelid, eeskirjad, teated valmistamiseks ära kulunud aja kohta.

Märkus: Kõik kirjeldused, numbrid ja auhindamisse otsused tulevad väljapanekute juures osakonna juhataja poolt näidatud kohal hoida. Ilma osak. juhataja loata ei tohi mingisuguseid tunnistusi ega teate-
lehti välja panna.

IV. Näituse kord.

§ 9. Näitusele toodavaid loomi laseb näituse juhatus loomaarsti poolt läbi vaadata. Haigeid loomi näitusele vastu ei võeta.

§ 10. Looma arstline abi on näituse loomaarsti poolt tasuta.

§ 11. Väljapanud loomi ega asju ei tohi ilma näituse juhatusel sellekohase lubata enne näituse lõppu näituselt ära viia.

§ 12. Loomade talitajad ja asjade näitajad peavad alati väljapanekute juures olema. Loomade väljatoomist võivad alati nõuda osakonna juhatajad ja korrapidajad.

§ 13. Väljapanijad peavad käima näituse juhatus juhtnööride ja osakonna juhataja korralduste järele. Kui väljapanija näituse määruste järele ei käi, võib näituse juhatus tema väljapanekut auhindamisest ehk ka näituselt kõrvaldada, või jälle auhinna väljaandmata jätta.

§ 14. Näituse platsile kaasatoodud loomade moon ja varustus peab hoitama osakonna juhataja poolt määratud kohal. Loomade söötmise ja talitamise eest peavad väljapanijad ise hoolt kandma. Loomade puhastamine ja asemete korraldamine peab igapäev enne näituse avamist sündima.

§ 15. Väljapanekute rikkimise ehk kadumise eest näituse juhatus ei vastuta.

§ 16. Põllutöö-riistade ja masinate väljapanijate asemikud on kohustatud näitustoimkonna seadmise järele teatud aegadel näidatavate masinate ja riistadega proovi tegema ja nende üle vaatajatele seletust andma.

§ 17. Näitust korraldab ja juhatab näitustoimkond. Teateid ja juhatus näituse korra, näitusele toodud loomade ja asjade, auhinna andmise põhjuste ja muu kohta saab igalüks näitusjuhatusest ehk büroost, kus seks valitud toimkond näitustoimekonna juhatusel tervel näituse kestvusel vahetpidamata valvamas on.

§ 18. Kaebtused näitusesse puutuvate asjade üle tulevad 6 tunni jooksul kirjalikul kujul näitusetoimkonnale sisse anda.

Märkus: Vastuvaidlemisi auhinnamõistmise asjus võib ainult kuni pühapäeva kell 2 p. l. avaldada.

§ 19. Asjade ja loomade kinnitamine sünnib omaniku soovi järele tema enese kulul.

§ 20. Näitusele toodud loomi ja asju võib näituse juhatus lubaga osakonna juhataja korraldusel üksikult, kaupluse viisil ehk enampakkumise teel müüa. Müümisel maksetakse näituse heaks:

- a) üksikult müües — saadud hinnast:
 - 1) põllutöö-riistade ja masinate pealt . . . 1/2%
 - 2) muude loomade ja asjade pealt . . . 2 „
- b) enampakkumise teel müües—saadud hinnast:
 - kõigi asjade ja loomade pealt 2 „
- c) kaupluse viisil müües—asjade läbimüügi sum. 3 „
kui aga läbimüügi summat võimalik välja arvata ei ole, siis näituse toimekonna määramise järele.

Jookide ja toitude müümine näituse platsil ja ruumides otsekoheseks tarvitamiseks on keelatud.

§ 21. Näitusele toodud loomad ja asjad jäävad oma koha peale kuni 24. septembrini kella 4 peale lõunat, ning peab neid peale näituse lõppu 24 tunni jooksul näituse platsilt ja ruumidest ära viima. Peale seda tähtaega laseb näitustoimkond äraviiмата asjad väljapanija kumul ära koristada ja üks kuu aega alal hoida. Asjad, mis ühe kuu jooksul peale näituse lõppu ära viidud ei ole, müüdakse V. E. Põllum. Seltsi kasuks ära, kui omanikuga teistviisi kokkulepitud ei ole. Asjad, mis varem rikki lähevad, võivad enne määratud tähtaega ära müüdnud saada.

§ 22. Asjad ja loomad, mis raudteega näitusele toodakse, veetakse niihästi kitsa- kui ka laiarööpalisel raudteel ilma hinnata tagasi, kui raudtee valitsuselt selleks luba tuleb.

§ 23. Auhindade väljajagamine sünnib viimasel näituse päeval auhinnamõistjate protokollide põhjal.

Märkus: Auhinnad, mis näituse viimasel päeval kättesaamata jäänud, antakse peale näitust Viljandi E. Põllumeeste Seltsi eestseisuse poolt välja.

§ 24. Auhindadeks on Põllumeeste Seltsi enese poolt, riigi, omavalitsuse- ja seltskondlistelt ning mitmesugustelt ettevõtetelt suur hulk kuld-hõbe ja pronks aurahasid, kaunistatud kiitusekirju, väärtasju ja sula raha kuni 350.000 mk.

Lähemaid teateid ja seletusi ning ülesandmise lehti saab hinnata igal ajal Eõllum. Seltsi juhatuselt ja asjaajajalt Viljandis, Põllum. Seltsi majas, Tallinna uul. Nr. 1, telefon Nr. 6.

Kirjaliku järeloküsimise juures tuleb vastuse tarvis 5 mk. postmark ligilisada.

Kuulutuste hinnad näituse nimekirjas :

Kaaned	3000 mk.
Terve lehekülg	1500 "
$\frac{1}{4}$ "	800 "
$\frac{1}{4}$ "	500 "